

Pesach in a Nutshell:

Could you have quinoa or peanut oil on Pesach?

A. Kitniyot: Where is it from?

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף לה עמוד א

אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח: בחטים, בשעורים, בכוסמין, ובשיפון, ובשיבולת שועל.
הני - אין, אורז ודוחן - לא. מנהגי מילי? אמר רבי שמעון בן לקיש, וכן תנא דבי רבי ישמעאל, וכן תנא דבי רבי אליעזר בן יעקב: אמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ - אדם יוצא בהן ידי חובתו במצה, יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון. מתניתין דלא כרבי יוחנן בן נורי, דאמר: אורז מין דגן הוא.

(Mishnah): One is Yotzei (fulfills his obligation to eat Matzah on the first night) with Matzah of wheat, barley, Kusmin, Shiboless Shu'al or Shifon. (These will be defined); Question: What is the source of this? (k) Answer (Reish Lakish): "Lo Sochal Alav Chametz Shiv'as Yomim Tochal Alav Matzos" - Matzah must be made from something that can become Chametz. Rice and millet cannot become Chametz. They merely decay. (l) Our Mishnah is unlike R. Yochanan ben Nuri. He holds that rice [and millet] are grains [that can become Chametz], and one is Chayav Kares for eating such Chametz on Pesach;

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיד עמוד ב

מאי שני תבשילין? אמר רב הונא: סילקא וארוזא. רבא הוה מיהדר אסילקא וארוזא, הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא. אמר רב אשי: שמע מינה דרב הונא: לית דחייש להא דרבי יוחנן בן נורי.

Answer #1 (Rav Huna): Even beets and rice may be used [all the more so, meat dishes]. 1. Rava strove to use beets and rice, because [he wanted to show that the Halachah follows Rav Huna, and] Rav Huna said these. Inference (Rav Ashi): This shows that no one is concerned for the opinion of R. Yochanan ben Nuri:

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ה:א

אין אסור משום חמץ בפסח אלא חמשת מיני דגן בלבד, והם שני מיני חטים שהן החטה והכוסמת, ושלושת מיני השעורים שהן השעורה ושבולת שועל והשיפון, אבל הקטניות כגון אורז ודוחן ופולים ועדשים וכיוצא בהן אין בהן משום חמץ אלא אפילו לש קמח אורז וכיוצא בו ברותחין וכסהו בבגדים עד שנתפח כמו בצק שהחמיץ הרי זה מותר באכילה שאין זה חמוץ אלא סרחון

There's no prohibition of Chametz except with the five grains. However, Kitniyot such as rice, millet, lentils, and the like aren't any issue of Chametz even if you mixed them into a dough and they fermented it is permitted. That fermentation isn't considered Chametz rather it is considered spoiling.

רבינו ירוחם - תולדות אדם וחוה נתיב ה חלק ג

ואותם שנהגו שלא לאכול אורז ומיני קטנית מבושל בפסח מנהג שטות הוא זולתי אם הם עושין להחמיר על עצמן ולא ידעתי למה.

Those who have the minhag not to eat rice and lentils on Pesach is a foolish minhag unless it is only personal minhag and I don't understand it.

שור אורח חיים הלכות פסח סימן תנג

באורז ושאר מינים וגם אינן באין לידי חימוץ ומותר לעשות מהן תבשיל וכן בכל מיני קטניות ויש אוסרין לאכול אורז וכל מיני קטניות בתבשיל לפי שמיני חטין מתערבין בהן וחומרא יתירא היא זו ולא נהגו כן
Some don't eat Kitniyot since there's a concern that chametz might have gotten mixed in them. It is an extra stringency and the minhag isn't like that.

מרדכי מסכת פסחים פרק כל שעה בשם הגהות מיימוניות to

ועל כ"נ להתיר מאכל שמוכרין מוכרי הבשמים שקורין רי"ז... לית דחש להא דא"ר יוחנן בן נורי... אמנם גיסי ה"ר יצחק מקורביל כתב בספר המצות הקצר אשר יסד נראה לי לקיים המנהג ולאסור כל קטניות בפסח ולא מטעם חימוץ כי טעות הוא בידם כדפרישית אלא

1. משום גזירה הוא דכיון דקטניות מעשה קדרה היא ודגן נמי מעשה קדרה כדאיסא אי הוה שרינן קטניות דילמא אתי לאיחלופי להתיר דייסא דאידי ואידי מעשה קדרה
2. וגם מידי דמידגן [הוא] כגון חמשת המינים כדאי' בפ' הפועלין [ב"מ דף פח ב] דקרי לקטניות מידי דמדגן
3. וגם יש מקומות שרגילין לעשות מהן פת כמו מחמשת המינים ולכך אתי לאיחלופי לאותם שאינם בני תורה ולא דמו למיני ירקות כגון כרוב וכרישין וכיוצא בהן דהני לא דמו כלל לדגן ולא אתי לאיחלופי ומנהג הגון הוא ליזהר מכל קטניות ומכל דבר שקורין ליגו"ם וגם חרדל נכון לאסור משום דהוה מידי דמדגן אע"ג דתלמודא שרי אפי' אורז זהו דוקא בימיהם שהיו בקיאים כולן בהלכות איסור והיתר אבל השתא בדורות האחרונים גזרו כדפרישית

It seems to me to be permitted to eat rice since we don't follow Rabbi Yochanan Ben Nuri. However, by brother-in-law, Rabbi Yitzchak of Korbeil, wrote in his book that there is what to establish the practice of not eating kitniyot not because it is chametz since that would be an elementary mistake but rather it is because...

1. There is a concern that a kitniyot can be made into a cooked dish just like the 5 grains and so it might be confused with the 5 grains.
2. Kitniyot are gathered and piled together like the 5 grains and is colloquially called a grain.
3. In some places they make bread out of the kitniyot and so there's a concern that it will be confused with real bread.

It is a good minhag to be strict and not eat any of the kitniyot, legumes, or mustard since it is something that is gathered like grain. Even though the talmud permits it, that was only relevant to their generation who were knowledgeable and meticulous of halacha.

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף מ עמוד ב

רב פפי שרי ליה לבורדיקי דבי ריש גלותא לממחה קדירה בחסיס. אמר רבא: איכא דשרי כי האי מילתא בדוכתא דשכיחי עבדי? איכא דאמרי: רבא גופא מחי לה קידרא בחסיס.

Rav Papi permitted bakers of the Reish Galusa's house to thicken a Tavshil with Chasisi (Rashi - parched flour; Rif - Matzah meal; Tosfos - lentil flour). Version #1 - Rava: Does one permit such a matter in a place where slaves [who are not careful about Mitzvos] are found?! (Perhaps they will use wheat flour that was not fully parched or baked!)

בית יוסף אורח חיים סימן תנג

ובהגהות מיימוניות פרק ה' (ה"א דפו' קושטא) כתב בשם סמ"ק (סי' רכב עמ' רלא הגהות הר"ף אות יב) על

הקטניות כגון פולים ועדשים יש נוהגים איסור לאכלם בפסח וכן ה"ר שמואל מאוירא אבל ה"ר יחיאל ושאר גדולים היו נוהגין בהם היתר וקשה מאד הדבר להתיר כיון שאחרים נהגו בהם איסור...

The Hagahot Maimoniyot quotes the Smak who says that there is a minhag not to eat lentils or beans on Pesach. Rav Shmuel of Avira held like that. However, Rav Yechiel of Paris were lenient. It is hard to be lenient since that's the practice.

Bottom Line

שו"ת הריב"ש סימן תכ

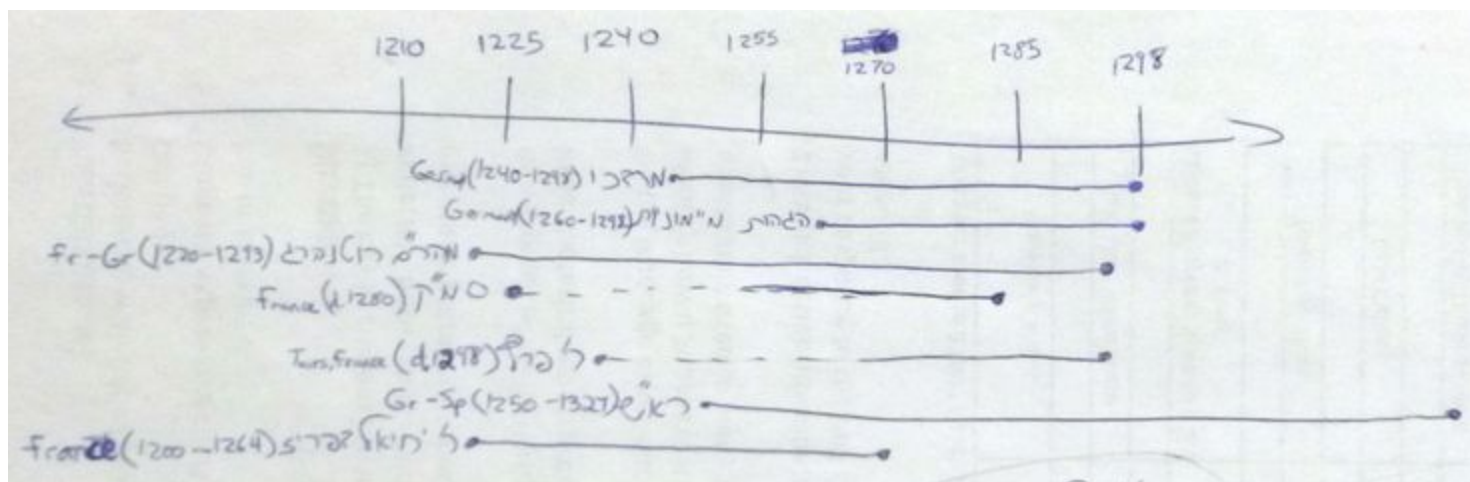
וכבר פשט המנהג לבשל האורז וכל מיני קטניות; והדוחן, שהוא הפניצו, כאחד מהם

The minhag is to eat rice and other kitniyot on Pesach. Millet is one of them.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנג:א

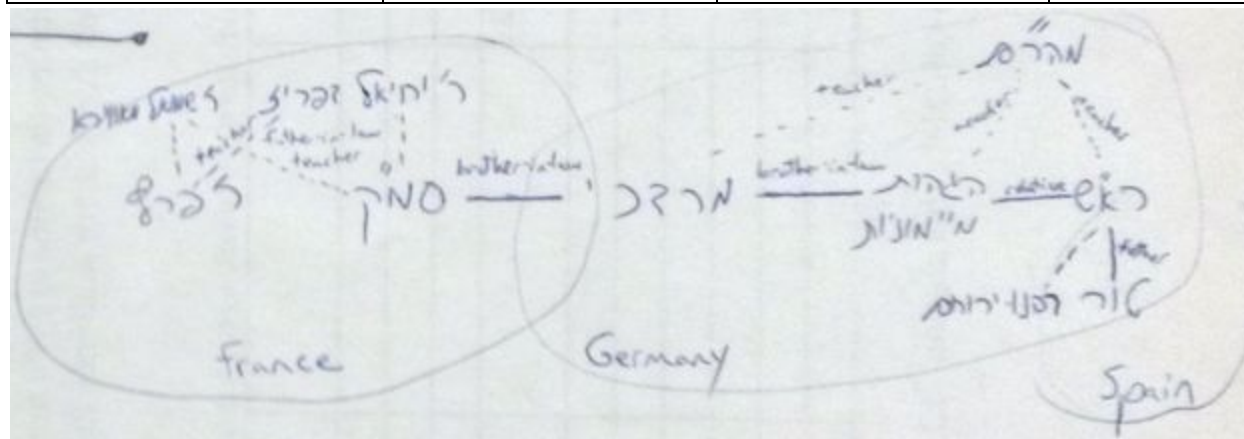
אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה, בחטים ובשעורים ובכוסמין ובשבולת שועל ובשיפון, (והמנהג ליקח לכתחלה חטים), (מהרי"ל), אבל לא באורז ושאר מיני קטניות, וגם אינם באים לידי חימוץ ומותר לעשות מהם תבשיל. הגה: ויש אוסרים (טור והגהות מיימוני פ"ה ומרדכי פ' כל שעה). והמנהג באשכנז להחמיר, ואין לשנות. מיהו פשוט דאין אוסרים בדיעבד אם נפלו תוך התבשיל. וכן מותר להדליק בשמנים הנעשים מהם, ואינן אוסרים אם נפלו לתוך התבשיל. וכן מותר להשהות מיני קטניות בבית.

A person can have matzah of any of the 5 grains. Kitniyot and rice don't ferment and become chametz. Rama - some forbid kitniyot and that's the minhag of Ashkenazim. After the fact if kitniyot fell into food it is kosher. It is also permitted to light oils made from kitniyot. Also, it is permitted to own kitniyot on Pesach.

<p><u>Mordechai</u> R. Mordechai b. Hillel, a descendent of the Ra'aviyah, was one of the great Rabbis of Germany (Ashkenaz). Born circa 1240, R. Mordechai was martyred in 1298 with his wife (daughter of R. Yechiel of Paris) with their five children in Nurenberg, Germany. R.</p>	<p><u>Smak</u> R. Isaac ben Joseph of Corbeil (d.1280) was a French rabbi and Tosafist who flourished in the second half of the thirteenth century. he is best known as the author of Sefer Mitzvot Katan. He was the son-in-law of R. Jehiel ben</p>	<p><u>Hagahot Maimoniyot</u> Rabbi Meir ben Rabbi Yekutiel HaKohen of Rothenburg was born circa 1260. He attended the yeshiva of the Rabbi Meir (Maharam) of Rothenburg, and personally attended Maharam during his years of captivity, until the latter's</p>	<p><u>Rabbenu Peretz</u> Perez ben Elijah of Corbeil (died 1295) was a French tosafist, son of the Talmudist Elijah of Tours. Perez had for masters Rabbi</p>
---	---	--	---

Mordechai was a disciple of R. Meir (Maharam) of Rothenburg, as was his relative R. Asher (Rosh) and his brother - in - law, R. Meir haCohen, author of the Hagahot Maimoniyot.	Joseph of Paris, whose yeshiva he attended, and the pupil of the "Great Men of Évreux," notably Samuel of Évreux, whom he calls "the Prince" (שר) of Évreux.	death in 1293. Rabbi Meir HaKohen, together with his family and students, were martyred in the Rindfleisch pogrom in 1298.	Jehiel of Paris and Samuel of Evreux.
---	--	--	---------------------------------------

B. Quinoa

Rav Asher Weiss (<http://en.tvunah.org/2014/03/23/quinoa-on-pesach/>)

ולפי"ד יש להתיר גם את הקינואה, דמין זה לא היה ידוע כלל בארצות אירופה שבהם נהגו איסור בקטניות. אך לדידי לא פשיטא לי כלל כל מהלך זה. דכבר דנו האחרונים הרבה בענין תפוחי האדמה. בנשמת אדם הלכות פסח סימן כ' כתב ששמע שבקהלת פיורדא שבאשכנז נהגו בהם איסור, אך הפמ"ג בא"א סוס"י תס"ד ובמש"ז סימן תנ"ג כתב שמותרים הם משום שהם גדולים ואינם נראים כלל כדגנים. הרי שלא כתבו להתיר משום שלא היו מצויים בימי קדם, ודוחק לומר שלא ידעו שמין זה לא היה מצוי בימי רבותינו.

OU website 2014

"There is a difference of opinion among Rabbinic decisors (machloket ha-poskim) as to whether quinoa is considered kitniyot. Ask your Rabbi for his guidance. Additionally, while quinoa is not one of the five grains that can create chametz (wheat, oat, barley, spelt and rye), and quinoa is not grown in the same vicinity as the grains mentioned above, the processing of quinoa is sometimes done at the same location where they process wheat and wheat flour. It is highly doubtful that the mills are effectively cleaned between grains. The concern of wheat flour or particles finding their way into the quinoa flour would be a serious one"

C. Kitniyot Mistakes

תרומת הדשן סימן קיג

שאלה: תבואה של מיני קטניות שאינה מחמשת המינים שנפל עליה מים, וקרוב לודאי הוא שנתחמצה, שרי להשהות בפסח או לא?
תשובה: יראה דשרי. וכן השיב לי אחד מהגדולים בתשובה אחת וכתב טעם לדבריו, משום דרבינו יחיאל וחביריו מתירין אפי' באכילה, אינהו אכלי ואנן לא משהינן... ולא חיישינן למראית העין פן יטעו מדגן זה לדגן ה' מינים. או איכא למיחש דילמא איערב בהנהו קטנית מה' המינים, דכל הני חששותלא חיישינן אלא לאסור באכילה אבל לא לשהות....

אמנם נראה דמ"מ יש לנו לדמות נ"ד, לההיא דשיאור דרבי מאיר לרבי יודא. דהתם ליתא ביה כלל דררא דחמץ, דמצה מעלייתא היא, אלא דדמי לחמץ, לכך לא אסרינן לה אלא באכילה. ובנ"ד נמי דלית ביה דררא דחמץ דקים לן דאין בא לידי חמוץ אלא ה' מינים, אלא דאסרינן להו דמידי דמדגן אינון ואתי לאיחלופי בדגן דה' המינים. ומש"ה די לנו דאסורי' באכיל'... אך כמדומה שהעולם נהגו איסור להדליק בשמנים שנעשו ממיני קטניות בפסח. אפס נראה אם נמצא גרגיר של מיני קטניות בקדירה או בתבשיל, לא מחמרינן כלל לאסור התבשיל אפי' באכילה. דגזירה דאיסור משהו ליתא אלא בתבואה דה' מינים.

משנה ברורה סימן תנג:ט

תוך התבשיל - ומיירי שיש עכ"פ רוב בהיתר דאל"כ לא מיקרי תערובות כלל והוי כאוכל תבשיל מקטניות עצמה

Sephardi inviting Ashekanzim

שו"ת יחזה דעת חלק ה סימן לב

גם בשו"ת הרדב"ז חלק ד' (סימן רצו) נשאל בדבר חכמים שהיו נזהרים מלאכול משחיטת קצת משוחטי הקהל מפני שאינם נזהרים בשחיטתם כדת או מפני שיצאה טריפה מתחת ידם, האם רשאים לאכול בכלי הנוהגים היתר, והשיב להקל, הואיל ורוב השוחטים כשרים ומומחים הם, וגם אותם שיצאה טריפה מתחת ידם, שמא שחטו יפה בשאר פעמים כיון שבקייאם הם. ועוד שטעמו ולא ממשו מדרבנן, ועוד שסתם כלים אינם בני יומן, ועוד שרוב פעמים יש בתבשיל ששים ויותר כנגד פליטת הכלי, ואפילו למי שמחמיר להצריך ששים כדי לבטל כל הכלי, לא החמיר אלא באיסור ודאי ולא בספק איסור... וזהו טעמו של הרמ"א בהגה שפסק שאין הקטניות אוסרות את התבשיל אלא בטלות ברוב. ואם כן כל שכן פליטת הכלים שלהם שאינה אוסרת התבשיל כלל. בסיכום: מותר לאשכנזים הנוהגים היתר /איסור/ באורז וקטניות בפסח להתארח בבית הספרדים ועדות המזרח שנוהגים היתר באורז וקטניות בפסח

D. Kitniyot Oils

שו"ת באר יצחק חלק אורח חיים סימן יא

Rav Yitzchak Elchanan Spektor (1817-1896), Rav of Kovno, Lithuania
ולענ"ד נראה להקל ע"פ מש"כ התרומות הדשן (בסימן קי"ב) דמותר להנות במיני קטניות בפסח, דדווקא לאכילה דבכרת בזה גזרו על קטניות משא"כ בהנאה דליכא אלא לאו לא גזרו, והנה הרמב"ם (פ"א מה' חמץ ה"ו) כתב דאין חייבין כרת רק על עצמו של חמץ אבל ע"י תערובות אף בכזית בכא"פ אין בו כרת רק לוקה... א"כ לשיטת הרמב"ם דס"ל דאין חייבין כרת רק על עצמו של חמץ ולא על תערובות אף שיש כזית בכא"פ ואף שיש בו טעם גמור, א"כ בקטניות אף דנעשו להעמיד ולא לקיוהא בעלמא עכ"ז כיון דבחמץ גמור אינו בכרת, לכן אף בקטניות כיון דבחמץ כה"ג אינו בכרת א"כ זה דומה להנאה דלא גזרו בקטניות מחמת דלא הוי בכרת

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן סג

וגם יש ליתן טעם דדין מה שנאסר במנהג הא אין זה דבר הנאסר בקבוץ חכמים, אלא שהנהיגו את העם להחמיר שלא לאכול מינים אלו שהיה מצוי לאוכלם מפני הטעמים דחשש מיני דגן שנתערבו שקשה לבדוק ומפני שעושין קמחים, אבל כיון שלא תיקנו בקבוץ חכמים לאכול דברים שיש חשש שיתערב בהן מיני דגן ודברים שעושין מהם קמח, אלא שהנהיגו שלא לאכול איזה מינים לא נאסרו אלא המינים שהנהיגו ולא שאר מינים שלא הנהיגו מפני שלא היו מצויין אז... ולאלו שיש להם מנהג ביחוד שלא לאכול פינאט אסור גם בפינאט אבל מספק אין לאסור. ולכן שייך שיתן הכשר שלא נתערב שם חמץ ויאכלו אלו שלא נהגו בזה איסור. וכן ראיתי שנותנים הכשר על פינאט אויל מהאי טעמא